

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiun.

Numeri singuratici à 20 bani se vând la librăria G. Cârjan, Plocești.

DISCIPLINĂ!

(*) La ori-ce popor asuprit, care luptă în contra unor dușmani de moarte, după-cum ni-s nouă Maghiarii, — trebuie să aibă dominație supremă și inviolabilă disciplina cea mai de rigoare!

Două sînt, în definitiv, principiile cari constituiesc această disciplină: *lupta cea mai intransigentă în afară, controlul cel mai sever în lăuntru.*

Aceste principii, prin ele însele foarte grave, sînt atât de indispensabile ori-cărei lupte serioase, încât neaplicarea lor trece în seama unei erori dintre cele mai fatale.

Am zis: *disciplină de rigoare*, înțelegînd o disciplină dintre cele mai implacabile.

Dar' acum putem zice chiar: *disciplină de teroare.*

Când furia vrășmașilor exteriori și interiori își atinge culmea, punctul supremei infamii, — în asemenea condiții nu mai e suficientă nici cea mai riguroasă disciplină în ce privește principiile stabilite mai sus.

O singură disciplină mai poate fi efectivă în condiții atât de desperate: *disciplina de teroare.*

Anume, față cu dușmanii exteriori se ducem o luptă dintre cele mai înverșurate, care se le vîre spaima în oase, se-i terorizează pe nemernici!

Ear' față cu dușmanii interiori se luăm o atitudine dintre cele mai necruțătoare, se-i terorizăm pe ticăloși!

Sîntem convinși, că fiecare luptător național viguros ne va acorda deplină aprobare în ceea-ce privește profesarea acestor principii.

Și nici nu se poate altcum. Nicăiri ca în politică nu se validează așa de mult împrejurările date, *actualitatea*, ca se ne exprimăm astfel. De multe-ori, împrejurările date devin la o putere atât de mare în politică, încât omul politic trebuie să țină cont de ele ca de un *arbitru al situației*.

În asemenea stări, împrejurările dictează mijloacele.

Sînt împrejurări grave, extraordinare, agitate, — mijloacele nu pot fi decât energice, aspre, necruțătoare.

Din contră, sînt împrejurări calme, ușoare, — mijloacele vor fi cumpătate, moderate.

În ce situație ne aflăm noi astăzi? Ar fi de-adeptul un idiot sau un ne-bun politic acela, care ar nega *gravitatea extremă a situației noastre actuale*.

În urmare, este un nepricepător patentat acela care nu vrea să admită în această situație mijloacele radicale determinate de noi.

Trebuie s'o recunoaștem — recunoașterea e o virtute, — că până acum noi am fost prea indulgenți și față cu dușmanii exteriori și mai ales față cu dușmanii interiori, — dacă ne formulăm judecățile în raport cu gravitatea situației, după-cum e necesar.

Dela 1849 încoace, nici-odată lupta noastră națională n'a fost la gradul foarte urcat al prigonirilor dușmane... Ei sînt *turbați*, ear' noi — *moderați*!!

Ear' încât privește pe dușmanii noștri interiori, noi totdeauna am dovedit o toleranță condamnatibilă. O toleranță absolutamente nejustificată și nejustificabilă față cu nemernicii cari se fac coadă la scăderea ungurească și cari se țin încuibăți între noi pentru a ne da cu atât mai ușor victimă dușmanului!

Ei bine, această situație trebuie să înceteze *definitiv*. E timpul suprem să înceteze. Altcum nu facem decât să contribuim, ca boala periculoasă de care pătimim așa de greu — să devină *incurabilă*! Ear' aceasta e un păcat, e o crimă de les-nașiei!

A sosit cîsial ca să legiferăm în organizația noastră — principiul *disciplinei de teroare* și față de dușmanii exteriori și față de cei interiori.

Cu alte cuvinte, datorită noastră *imediată* este să inaugurăm o luptă dintre cele mai exacerbate în contra dușmanilor exteriori, ear' față de cei interiori să decretăm o atitudine dintre cele mai necruțătoare.

Cu cei dintîiu nu vom trata decât conform devisei: *luptă cu ori-ce sacrificii!*

Față cu cei din urmă, singurul principiu practic este: *în foc cu uscăturile!*

În foc cu netrebnicul Goldiş József, în foc și cu Titu Bud, dacă și el e de-ai lor! în foc cu toți cei de tagma lor!

Sibiu, 17 Noemvrie n.

Dieta. Marți, în 15 c. s'au terminat discuțiile asupra punerii la ordine a zilei a proiectului de indemnitate. Restează discursurile finale, la cari sînt prenoțați deputații: Barabás, Bartha Miklós, Wittmann, Sima și Ivánka.

Se crede, că încă în săptămîna aceasta se va începe *dezbaterile speciale a proiectului*, la care opoziția va lua parte cu toată forța disponibilă, vîind a împiedeca votarea proiectului în decursul anului curent.

„Columna rusinei.” Astfel numese Maghiarii statua ridicată întru amintirea eroismului lui Hentzi și tovarășilor sei, cu care dimpreună a căzut luptînd pentru tron și Imperat Hentaller Lajos, vorbind în ședința dela 15 Noemvrie a dietei a zis verbal:

„Cu bucurie patriotică a aflat națiunea, că vor depărta *columna rusinei* (szégyen oszlop).”

La acest procedeu al națiunei „cavalerești”, față cu niște eroi cari au murit împlinindu-și datoria către supremul comandant, răspunde Reichswehr din Viena cu următoarele cuvinte, ce le traducem din prim-articolul acestui ziar (nr. dela 15 Noemvrie):

„Depart de a preîveni prevenirea Monarchului, depart de a mulțumi pentru generoasa hotărîre a Regelui, se ridică Kossuth Ferencz, al cărui unic merit consistă în aceea, că e fiul tatălui seu, care cum se știe are merite asemenea foarte dubioase, și tună și fulgeră contra *„columnnei rusinei”,* care e și se ridică în fața școalei de cadeți ca *„model pentru tinerimea militară.”* Ca să nu fie singur în urmă imediat ziarul „*Hazánk*”, foaia unei societăți de colorii conservator, în care s'ar concentra *„elita societății maghiare”,* ca să agiteze contra celelalte *„columnne a rusinei”,* contra monumentului din Timișoara a baronului George Bukovina, care ca locotenent campestru a apărut Timișoara, la 1849, *contra Maghiarilor.*

Sorinștilor maghiari, cari la 1859 și 1866 au voit să organizeze pe desertori poate să li-se pară că monumentul ridicat soldaților credincioși jurămîntului lor e o *„columnă a rusinei”, totuși e de mirat, că între națiunea, care paradează bucuros cu epitetul „cavalerească”, nu se află nime care să vadă, de ce groază înjosire proprie se face *vinovată națiunea maghiară, când columnele de onoare a ostașilor căzuți le numește ori permite a le numi columne de rusine.**

E de mirat! — zice Reichswehr. De mirat numai pentru cei-ce nu cunosc pe Maghiari, ori se prefac a nu-i cunoaște. Ceea-ce e de mirat la Viena, la noi nu mai e de mirat. Ne mirăm însă de ceea-ce Viena face totuși pentru Maghiari!

Congresul internațional de studenți în Turin.

Raport special.

Turin, 13 Noemvrie n.

Ideea păcii și a legăturilor internaționale începe să fie dorită din zi în zi din mai multe părți, — și popoarele cari sînt azi întărite în dezvoltarea lor națională găsesc o mulțime de interese, cari sînt postulatul lunei civilizate.

Natural noi Românii, — un popor în cele naționale abia în dezvoltare, — putem numai indirect avea interes pentru o înfrățire internațională și rolul nostru la astfel de ocazii e de a arăta tuturor popoarelor, că noi cu bucurie spriginim frăția și pacea generală, dar înainte de toate se ni-se dep drepitate, se ni-se garanteze dezvoltarea națională, — ca acasă întăriți și liniștiți se putem avea interes pentru chestiuni cari nu cunosc granițe naționale, ci se întind peste toate țările și colțurile pătrunse de civilizația omenească.

Ideea unui congres internațional de studenți pornește din Italia.

Aceiași studenți cari înainte cu 50 de ani au luptat, au sîngerat pentru chestiunea lor națională, vîzîndu-se ajunși la idealul părinților lor, — au pornit ideea mareață de o înfrățire a tuturor studenților din toată lumea.

În evoluțiunea socială nu se fac sărituri.

Tendența de a forma state naționale nu e încă la sfîrșit. O mulțime de popoare suferă un regim de care în cîrînd se vor scutura. La această mișcare, — ca la toată evoluțiunea, — oprire nu există, ci poate numai o întârziere, care se manifestă prin tirănia regimului.

Cu lacrimi și cu evviva fără sfîrșit au fost primii studenții din Triest, — au trebuit toți să se convingă, că legătura națională e mai puternică, mai caldă — asemănătoare cu iubirea între copii aceleiași familii.

În 12 Noemvrie a fost sosirea tuturor delegaților. — De dimineață au ajuns reprezentanții diferitelor universități din Italia, Elveția, Belgia, Olanda și Ungaria (10 fii maghiari din Buda-pesta cu drapel și cilindru în cap, decorați cu corolile Budapestei *„cele românești!”* și cele maghiare, vorbind o franțuzească cam pocită). Seara am sosit noi, — reprezentanții universităților din Franția, 3 din Paris și 2 din Montpellier, la ora șapte.

Înainte cu câteva minute au fost primii studenții români venind peste Milano, 5 tineri, — aleși pare-că și după frumseță, — cu bandiere late tricolor, cu steagul de mătășă al societății de studenți din București.

Di Iorgala le-a mulțumit Italianilor pentru primire și cu toții au așteptat trenul de către Mont-Cenis — cu reprezentanții Francezi.

„*Evviva la Francia*” puternic a salutat steagul tricolor francez, — care din întîmplare l-a purtat un Român, și cu el în frunte a pornit o cortej lung spre localul federațiunei. Seara a fost o întrunire în Café Roma.

13 Noemvrie. — Dimineața cu musica în frunte am mers la gară să întîmpinăm pe studenții Trientini și de acolo la expoziția generală, — unde s'a deschis congresul în sala Verdi.

În felul Ateneului din București dar' mai mare, se ridică sala Verdi, în mijlocul expozițiunei.

Pe scenă au stat în semilună reprezentanții universităților cu steagurile; în sală un public imens, — în frunte corpul consular și militar.

Președintele comitetului de primire Dr. Giglio-Tos a binevenit pe studenții veniți, a cetit telegramele sosite și a dat cuvîntul dlui Villa, președ. expozițiunei, care într'un discurs în franțuzește a arătat importanța și ideea frumoasă care

ne-a întrunit. După aceea au urmat discursurile reprezentantului ministerului de instrucțiune, a prefectului și a rectorului universității, în italianește.

Președinții diferitelor delegațiuni au rostit câteva cuvinte. Din partea Românilor dl Iorgala, arătînd legătura strînsă între *națiunea română și cea italiană*.

După masă au vizitat cu toții expoziția, care e foarte succasă, — și poate de două-ori mai mare ca cea din Viena, — mai ales picturile și obiectele de artă sînt de mare valoare.

Turinul e cât se poate de frumos. Strade largi și drepte, o mulțime de parcuri și bulevarde cu pomi, palate admirabile, ca casa natală a lui Victor Emanuel, monumente multe și case în stil nou și multă curățenie. Studenții italieni sînt de o complexanță rară, toți poartă niște barete în diferite colori. — și se miră de *asemănarea limbei române*.

Ca. B.

LIBERTATEA

de

JOHN STUART MILL.

— Traducere de Teodor V. Păcășian. —

III.

Individualitatea ca unul din elementele prosperității.

(Urmare).

Dacă însă credința, că omul a fost plămuit de o ființă bună, formează o parte din religieune, atunci corespunde mult mai bine acestei credințe ideea, că *ființa bună* ne-a dat toate facultățile omenești pentru-ca să fie îngrijite și dezvoltate, ear' nu stîrpite și corupte; și că ființa aceasta bună se bucură totdeauna, când vede că fapăturile sale se apropie de concepția ideală întrupată în ele, când vede că își înmulțesc facultățile de a înțelege, de a fi active, de a se delecta.

Mai existăși un alt tip, — divergent de cel calvinist, — al perfecției omenești: concepția, după care, omeneirea, conform naturii sale, are și un alt scop decât acela de a fi negată.

„*Afirmarea proprie păgână*” e unul din elementele valoriei omenești, tot așa ca și *„abnegația creștină”*.

Există un ideal grecesc de dezvoltare proprie, cu care se amestecă idealul platonice și creștinesc de stăpînire de sine, fără însă a se contopi. Ar fi mai bine să fii un John Knox, decât un Alcibiades; mult mai bine însă să fii un Pericles.

De am avea însă un Pericles în zilele noastre, sigur că nu l-ar lipsi nici avantajile, pe cari le avea un John Knox.

Ființa omenească devine obiect nobil și frumos de apreciere, nu prin aceea, că tot ce e individual în ea se prefacă într'o uniformitate, ci prin îngrijirea și acvirarea ei, între limitele puse altora, din partea dreptului și a intereselor. Și precum ori-ce operă poartă caracterul întemeietorului, tot așa, prin același procedeu, devine și viața omenească bogată, variată, viața; acorda mijloace însemnate și multe pe seama ideilor înalte și a sentimentelor înălțătoare, și întărește legăturile, cari leagă pe individ de rasă, ridicînd imens de mult valoarea apartînerii sale la rasă.

Valoarea omului, pentru sine însuși, se ridică în raport cu dezvoltarea individualității sale, prin urmare, pentru alții omul poate să aibă o valoare și mai mare. În existența sa proprie, există o abundență mai mare de viață, și acolo, unde unitățile au mai multă viață, există mai mult și din materia din care unitățile sînt compuse.

Forța nu poate fi evitată, într-cât ea e necesară pentru a reține exemplarele mai viguroase ale naturii omenești dela o amestecare în drepturile altora; dar' în schimb, se dă o rebonificare abundentă cu privire la dezvoltarea omenească. Mijloacele de dezvoltare, pe cari le perde singuratici atunci,

când e împedecat să-și satisfacă afecțiunile, în detrimentul altora, — le câștigă de fapt în contul dezvoltării altor oameni. Chiar și pentru sine însuși, există o rebonificare perfectă, în dezvoltarea ameliorată a părții *sociale* din natura sa, provocată de restrîngerea părții *proprie* din natură.

Pentru a vedea aplicate regulile aspre ale dreptății în afacerile altora, omul trebuie să-și desvolte toate sentimentele și facultățile cari au de obiect binele altora. Dar' în chestiuni, cari nu ating binele altora, unde restrîngerea se face numai pentru a pricinui neplăcere, — omul nu desvolte nimic prețios, afară de puterea caracterului, care se lipsește de rezistența contra restrîngerii.

Dacă se concede aceasta, fără opunere, natura omenească slăbește și lanțoește! Dacă ar fi, ca fiecare natură omenească să aibă spațiul seu liber, e esențial, ca persoanele diferite să aibă voie a duce diferite moduri de viață. În proporția, în care s'a exercitat libertatea aceasta într'o epocă, aceasta a rămas remarcabilă pentru posteritate. Nici despotismul nu poate produce eficacitatea, extrem de condamnabilă, cătă vreme mai există individualități; și tot ceea-ce subjugă individualitatea, e despotism, numească-se ori-cum, fie prezentat chiar ca voință dumnezească, sau ca poruncă omenească.

După-ce am demonstrat, că individualitatea e egală cu dezvoltarea, și că îngrijirea individualității produce, sau poate produce ființe omenești bine dezvoltate, — ași pute să-mi termin motivarea. (Va urma).

Nouă campanie ungurească contra băncilor românești.

Sibiu, 17 Noemvrie n.

Ceea-ce negrul cabinet secret al guvernului Bánffy face, este o sfidare nu numai a cinstei și a adevărului, ci și a celei mai înflăcărate fantăsi.

În scopul de a produce o diversiune în opinia publică maghiară, care a început și ea să se scandalizeze de isprăvile revoltătoare ale stăpînirii și se pregătește și ea să scuture jugul rușinos ce Bánffy l'a impus țerei întregi, negrul cabinet, condus de marele intrigant Jeszenszky, cu cele mai mișelești mijloace, ațîță și asmuță de nou șovinismul unguresc în contra Romanilor.

Ținta miserabilei haite de astă-dată sînt băncile românești. După-ce au atentat la patriotismul clerului nostru, prin înscenările infame dela Purcărâni și Subpădure, după-ce au atentat asupra tinerimei noastre universitare, prin evocarea din chaos a trădătorilor de patrie, s'au îndreptat acum asupra băncilor noastre.

Și ca să aibă un prilej ei iscodesc din bun sînin cu cea mai neînchipuită obraznicie cele mai sfruntate minciuni.

Astăzi toată moara opiniei publice maghiare macină cu un durduit sinistru la aceste cele mai noue și mai cutezate produse ale fabricii ungurești de minciuni.

Căci nu altceva ci o mare fabrică de minciuni și calumnie este ceea-ce operează aici în secret, lîferînd după împrejurări și după-cum cere necesitatea stăpînului seu urgisit: *„revoluțiuni”, „trădări de patrie”, „comploturi”, ori „aduări ale inteligenței române”*.

Eată detaliurile ce cunoaștem asupra acestei noue și infame campanii.

Declarația dlui Podobă.

Domnul B. Podobă, directorul „Economului” de un timp încoace subiect predilect al campaniilor ziaristice maghiare, ne trimite următoarea scrisoare:

Cluj, 16 Noemvrie 1898.

„Ellenzék” din Cluj a publicat alături o scornitură despre un pretins

director de bancă, care în o adunare a inteligenței române din Cluj ar fi finit un discurs preamărind băncile române din punct de vedere politic. După ce nu a numit pe nimeni cu numele, am tăcut Azi spre mirarea mea cetesc în *Magyar Állam* din Pesta un atac vehement contra mea. De loc 'i-am trimis epistola aci aceluș. Tot acest răspuns 'l-am trimis și la *Keleti Értésítő*. Mă rog să o publicați în prețuita noastră *Tribuna*, căci 'mi-e teamă că foile maghiare în cunoscutul lor simțământ de dreptate o vor pune la dosar.

Basilii Podoabă,
director executiv al
»Economului«.

Desmințirea minciunei.

Serisoarea ce dl Podoabă a trimis ziarului »M.-Állam« și »Keleti Értésítő« este de următorul cuprins:

»In un articol apărut în nr. 262 al ziarului »Magyar Állam« cu titlul »Lăudăroșia unui director român de bancă« cineva se ocupă cu modesta mea persoană și 'mi atribue, că aș fi zis niște laude și declarații, cari dacă ar fi adevărate aș fi vrednic să fiu transportat în casa de observație. Zilele trecute toate zările din patrie m'au declarat de student slovac și au atras atențiunea senatului universitar să facă cercetare în contra mea și să mă pedepsească ca pe un trădător de patrie, de oare-ce ca un student slovac am ținut discurs agitatoric la serata de cunoștință a studenților universitari români.

Peste câteva zile zările s'au convins, că cineva le-a păcălit și au desmințit știrea neexactă dată în vileag.

Așa stă lucrul și în cazul de față. Nici eu și nici un membru al inteligenței române din loc nu avem cunoștință, că s'ar fi ținut aici o astfel de adunare, în care eu aș fi rostit discursul 'mi-se atribue.

Și eu promit sărbătorește, că dacă autorul articolului va documenta, că s'a ținut adunarea amintită și că eu am rostit acolo discursul lăudăros publicat în »Magyar Állam«, voui plăti societății EMKE una mie de florini. În cas contrar, dacă nu poate dovedi, autorul să se deoblige, că va plăti bisericii române din Cluj una mie fl, de oare-ce a publicat neadevăruri.

Eu nu mă ocup nici-când cu politica. Stau în fruntea unui modest institut de bani, care nu are de-a face nimic cu politica.

Rog pe onor. redacție să binevoiască din punct de vedere al echității a publica această declarație a mea.

Cluj, 16 Noemvrie 1898.

Cu stimă

Basilii Podoabă,
directorul institutului de credit
»Economul«.

Haite zărelor maghiare.

Aproape toate zărelor guvernului se ocupă la primul loc cu cea mai nouă jenszenszkiad — folosind bunul prilej de a da din greu în noi și în tot ce mai biată avem.

»Pesti Napló«, organ guvernamental, publică un prim-articol intitulat »E. M. K. E. és Economul«.

Mal întâiu pune chestia în ramele potrivite ale obstrucției, scriind:

»Că patrioția noastră bătaie festivă are și alți privitori, cari cu deliciu crescând se uită cum Maghiar vrea să nimicească pe Maghiar, asta o arată (! Red.) în mod drastic, ori-cui vrea să vadă, adunarea română ținută deunăzi în Cluj...«

După aceea desfășură un lung program de acțiune ce ar trebui începută contra băncilor românești, creând nouă legi mai stricte, și introducând un control mai mare din centru și o mai mare concurență prin bănci subvenționate de stat.

»Pesti Hirlap« archigvernamental, publică un articol de Sécuiul Beksics Gusztáv, arătând asemenea un program de acțiune în favorul elementului maghiar prin colonizări. El scrie:

»Maghiarul n'a avut și nu are în timpul mai nou o problemă mai mare ca chestiunea naționalității și această chestiune, pe lângă succesele mai mici ale asimilării, earăși numai puterea de expansiune a neamului nostru o poate rezolva radical și definitiv«.

În direcțiunea aceasta Beksics desfășură și el un program întreg, pe care zice că guvernul stă gata să-l realizeze — dacă n'ar fi afurisita de obstrucție, care-l împiedecă.

Nici-odată n'au stat gata de resoivare atâtea reforme și atâtea creațiuni, ca acum, și toate aceste rămân aminate pe un timp nesigur, pentru-că cine știe cât de mult vor mai fi frigiditate parlamentului nostru, cari îl fac incapabil de ori-ce acțiune serioasă.

Acest singur pasaj încă explică îndestul rostul infamei campanii minciinoase,

ce au pornit furile șovinismului, al cărui prim-representant e Bánffy. Sînt sforțările lui desperade de a se manșina la putere.

În aceeași direcțiune scrie și *Neues Pester Journal* un prim-articol semnificativ și din alt punct de vedere.

Mirare însă, că până și zăre opoziționale, ca *Alkotmány, Magyar Állam* etc., au fost trase pe sfoară și puse inconștient în serviciul cloiei lui Bánffy!

Ba chiar și zăre de ale naționalităților, cum e »Kronst. Tageblatt« s'au lăsat să fie induse în eroare și reproduc la loc de frunte infamele minciuni ungurești!

Spicuri din parlament.

Ședința dela 14 Noemvrie.

Petru Mihályi atacă guvernul din cauză că nu se pronunță în chestia pactului.

Jagits polemizează cu Tisza István și apără punctul de vedere al partidului apponyist. Tisza István — zice el — voește să discrediteze partidul apponyist, acuzându-l că la ultimele alegeri s'a aliat în taină cu partidul poporal, cu preoțimea catolică și numai astfel a ajuns la mandate. Dar' Tisza prefește mai puțin votul preotului catolic, decât voturile fidanilor? Prefește mai puțin voturile preoților catolici, decât cele înjghebate în Jászberény și Eger cu 80 mii fl.? Până-când Tisza nu răspunde la asemenea întrebări, nu cred în sinceritatea și loialitatea lui.

Kalocsay Alán regretă că guvernul nu se pronunță în chestia pactului și făcând amintire de politica bisericească a guvernului, zice, că revisia legilor politice bisericești va porni nu peste mult din șirurile partidului guvernamental.

Hodossy accentuează, că opoziția a acusat guvernul cu presiune oficială și cu corupții la alegeri și aceste n'au fost desmințite. În fine se ocupă cu chestia pactului.

Ivánka polemizează cu Tisza István și zice, că în vorbirile lui sînt afirmații, cari nu se pot califica, decât de calumnii și recriminări.

Trecând la activitatea guvernului lui Bánffy, arată că partidul liberal n'a făcut dispoziții preventive pentru de a împedea lăptirea socialismului. Dar' s'a făcut aceea că prin aplicarea necorectă a legii electorale, de transgresiuni, a legii de naționalitate și a altor multe legi, s'a clătinit în oameni stima și credința față de legi și față de autorități. În clasa poporului au sădit amărăciune prin procederea nedreaptă și prin pagubele materiale cauzate; oamenii au văzut, că aceia cari au suprema datorință să-i apere cu legea, se folosesc de lege anume, ca să-i lipsească de drepturi.

Revenind la Tisza István, zice, că el este talentat și cu studii, dar' crede, că nu va nega nici el, că poziția politică și socială și posturile înalte ce le ocupă, nu-i sînt date atât pentru aptitudinile sale personale, cât mai mult ca o urmare a faptului, că părintele seu, Tisza Kálmán, ca să ajungă la putere a aflat de bine să 'și renege trecutul seu politic, ear' ajuns la putere a lucrat în de așa, ca să se reverse tot mai multe foloase asupra familiei sale și asupra acelora, cari 'l-au spriginit în politica aceasta.

Tisza István în apărarea lui Bánffy zice, că înainte de a fi Bánffy prim-ministru a jucat un rol în viața publică a Ungariei. Față de aceste Ivánka cește unele citații din ziarul *Ellenzék* de pe acel timp, din cari se vede, că sub fignanatul lui nu numai că s'au făcut abuzuri și corupții, dar' a fost și el părtaş la corupții și pentru acsele aceste Bánffy nu 'și-a luat satisfacție. A venit apoi ca president al camerei și aici știm ce a făcut, de câte-ori a comis scandale și ridicolități. Procederea lui a aruncat umbră neagră asupra scaunului presidențial. Au venit apoi proiectele de legi bisericești, opinia publică era agitată, s'au apropiat și chestia pactului și alegerile dietale. Se căuta un prim-ministru, care să correspundă la toate aceste. Așa a ajuns Bánffy prim-ministru, și au urmat alegerile dietale cu corupție și abuzuri.

'Mi-ar trebui lung timp să spun, cum se susține el în postul seu, cum a dejosit fotoliul ministerial, cum a corupt întreaga administrație, cum a dejosit parlamentarismul și reputația partidului liberal....

Ministrul-president a mărturisit după alegeri, că a sperat mari sume la alegeri. Nici nu fine că acesta e un lucru oprit; el a manipulat cassa partidului. Partidul liberal nu le neagă acestea, nu le ascunde, ci voește să le sancționeze. Voește să valorizeze conceptul, că guvernul are drept să comită abuzuri electorale.

Oratorul revine apoi asupra afacerii cu Desewffy și scoate la iveală ticăloșia lui Bánffy, apoi continuă: La alți miniștri se atacă de obicei numai bărbatul politic. E trist, că stările sînt așa de decăzute, încât trebuie să atacăm și persoana baronului Bánffy.

Nu e adevărat, că noi voim să împedecăm pactul. Eu declar, că dacă fotoliul acela va fi ocupat de un bărbat cinstit, vrednic de stimă... (Presidentul îl admoniază), dacă fotoliul va fi ocupat de un bărbat vrednic, atunci parlamentul va intra pe calea unei activități normale. Unui astfel de prim-ministru 'i-se va vota indemnitatea.

Dacă Maiestatea Sa ar cunoaște pe Bánffy, așa cum este, El n'ar sta la îndoială, că oare să-l deparde din fotoliul ministerial și astfel să restituie liniștea sau, că susținându-l acolo, să fim siliți a provoca eventual stări în afară de lege. Aceasta o zic, fiindcă sînt convins, că ființa ministrului-president în fotoliul minist. este un atentat contra libertății, legii și a onoarei. (Presidentul îl admoniază de nou). Ivánka termină declarând, că nu primește punerea la ordinea zilei a proiectului de indemnitate.

Ședința dela 15 Noemvrie.

Înainte de ordinea zilei vorbesc Bánffy, Tisza István și Olay, răspunzând la atacurile lui Ivánka din ședința premergătoare.

A ținut apoi un discurs lung deputatul Hock din partida lui Apponyi, combătând puternic și cu sarcasm pe Bánffy și majoritatea lui. Arată dea-dea parlamentarisimului maghiar și zice, că în astfel de stare e mai bine, dacă carta constituțională va fi ruptă în bucăți de ghiarele unui leu regesc, decât de 300 de șoareci flămânzi.... Ca principiu constată, că în viața publică egoismul este întotdeauna un factor distructiv, prin care nu se pot face mari creațiuni.

Mai vorbesc dep. Boda și Hentaller. Acesta din urmă vorbește în chestia Hentzi, pe care o numește chestia Dreyfus a Maghiarilor.

Ne mai fiind nimeni prenotat la cuvânt, presidentul încheie discuția și declară, că vor urma discursurile finale.

1848.

Cronica anului.

Pesta, 16 Noemvrie.

Pentru desarmarea Românilor (grănițeri) dela Năsăud au fost orînduiți vre-o 2 mii de cătane cu 6 tunuri. Dar' desarmarea s'a înțemplat fără curgeri de sânge, după toți erau pregătiți la așa ceva. (Am. Pop. nr. 24).

Viena, 14 Noemvrie.

Rescriptul Împăratului către Raia-cioi. Să se abțină dela ori-ce comuniune cu Kossuth; să 'și folosească influența pentru a evita cruzimile. Guvernul vienez îl asigură dimpreună cu pe soții lui de răsplata ce o merită. (Kerékgyártó).

Sibiui, 16 Noemvrie.

Epistole confiscate arată, că Sécuii stau în legătură cu Polonii răsculați. (S. B. nr. 124).

Cluj, 17 Noemvrie.

Jurământul de ieri e uitat: toți fug către Oradea-mare. (S. B. nr. 125).

Cluj, 17 Noemvrie.

Generalul baron Balducci prin intervenirea baronului Mikó și a primarului orașenesc Groisz Gusztáv încă de dimineață tare a trimis soli în tabăra lui Urban ca să se facă pacea, în sensul căreia armata națională își depune armele. ese din oraș și plătesc dare de 210 mii fl.

Armata cea mai mare parte s'a luat în Bihor. Transilvania cu capitalara Clujului a ajuns pe mână Românilor și a armatei împărătești.

Wardener și Kallinay au intrat în oraș. (P. H. nr. 227, Kéz, nr. 170).

Cronica politică.

Chestia Fașoda.

Chestia Fașoda, deși se pare a fi aplanată, preocupă și acum cercurile politice din Franța și Engiltera. Din Londra se anunță, că zilele aceste s'au ținut două discursuri asupra acestei chestii, unul de lordul Kimberley, la un banchet dat în onoarea lui Kitchenier în Londra, ear' al doilea a fost ținut de ministrul coloniilor Chamberlain în Manchester. Ambele culminează în aceea, că guvernul englez în numele Egiptului face pretensiune asupra tuturor terenelor, cari au aparținut mai înainte la aceasta țeară, cum este și Fașoda. Engiltera vrea să fie în pace cu Franția și îi va da toate garanțele pentru dezvoltarea comerțului în ținuturile de pe Nil.

Călătoria împăratului Wilhelm.

Împăratul Wilhelm în calea sa spre casă se află pe Marea-mediterană. În 15 l. c. a sosit cu vaporul Hohenzollern și alte vapoare la Malta, de unde a plecat mai departe.

Procesul școalelor din Brașov contra statului român.

Pe când »Pester Lloyd« ce ne-a sosit azi-dimineață anunță din București, că în cunoscutul proces tribunalul din București a fixat deja termenul de pertractare pe 17 Martie 1899 și zicea că e probabil o împăcare a partidelor, pe atunci zărelor naționale: *Voința Națională* și *Tribuna Poporului* vestesc nouă încercături, pe cari dacă n'le-am vedea exprimate negru pe alb, n'am fi în stare să le admitem ca posibile. E într'adevăr o fatalitate grozavă, care urmărește ca un sinistru dezvoltarea acestei mari chestiuni, care ar trebui să fie ținută la cea mai mare înălțime.

Eată simptomaticele acte ale noiei fase:

Voința Națională din București scrie:

Ieri, 1 Noemvrie, amicul nostru dl I. G. Bibicescu, a primit în această privință următoarea telegramă de o excepțională gravitate:

Brașov, 1/13 Noemvrie 1898, ora 12.25.

Domnului I. G. Bibicescu,
București.

Comunicarea apărută în zăre, că Maiorescu, Lascar și Disescu ar fi fost autorizați în formă legală de a intenta proces statului român în numele bisericii Sf. Nicolae (din Brașov) este un neadevăr, de oare-ce sinodul acelei biserici, ținut Dumineca trecută, a refuzat darea mandatului în această direcție și nici organele superioare competente nu au aprobat chemarea în judecată.

Diamandi Manole.

Față de gravitatea acestei telegramme venită dela un bărbat atât de respectabil ca dl Diamandi Manole, toți cei-ce au luat cunoștință de ea au fost foarte impresionați. Ca exces de precauțiune, amicul nostru dl Ioan Bianu, deputat, cunoscut cu dl D. Manole, 'i-a telegrafat îndată, cerându-i lămuriri asupra acelei depeși.

Eată răspunsul confirmativ ce 'i-a trimis îndată dl Manole:

Nr. 1313. — Urgent.

Brașov, Noemvrie 1898, ora 10.40 scara.

Domnului Ioan Bianu,
București.

Depeșa către Bibicescu este dela mine. Din două epistole pe cari mănă le poate citi acolo Bibicescu, veți explica nemerniciile puse cu intențiune la cale, dar' care fapt este pentru a face scandal. Nici sinodul, nici consistorul nu au aprobat chemarea în judecată.

Diamandi Manole.

Reproducând acestea »Tribuna Poporului« din Arad spune, că a primit și ea următoarea telegramă:

Brașov, 15 Noemvrie n.

Comitetul parohial dela Sfântul Nicolae nu a putut intenta proces guvernului român în numele școalelor, de oare-ce nu este singur proprietarul școalelor, eară comuna bisericească din Brașov-cetate, ca conproprietar a școalelor, nu a dat nimănui nici un mandat în chestiune. Nici sinodul dela Sfântul Nicolae nu a încuviin-

țat încă propunerea pentru proces a comitetului seu. Prin urmare mandatul celor trei avocați români în baza statutului nostru organie e ilegal. Pentru volnicile comise la școala, sinodul din Brașov-cetate a cerut cercetare disciplinară în contra consistorului archidiecezan.

George B. Popp.

Ordinul preainalt în chestia »Hentzi«.

Ordinul preainalt dat de Maiestatea Sa către ministrul comun de războiu, Krieghammer, are următorul cuprins:

După-ce regularea piefei Ștului George din Budapesta, pe care se află monumentul ridicat de Mine ostașilor căzuți la apărarea cetății, trebuie să se înceapă cât mai curând și anume cu mult mai curând decât când se va ridica, conform dorinței Mele statua, ce se va pune întru amintirea Maiestății Sale Împărătești și Reginei, în privința păstrării însemnătății pie a monumentului de războiu amintit, dispun următoarele:

Monumentul acesta de războiu are să fie transportat în grădina școlii de cadeți pentru infanterie din Budapesta și renovat în mod vrednic, va fi a se așeza astfel, încât să stea deasupra mormântului, în care vor fi a se aduna osemintele celor căzuți.

Cu transportarea vei încredința pe prințul Lobkowitz, generalul comandant al corpului IV. de armată din Budapesta.

Toate spesele ce vor fi de lipsă se vor acoperi din casseta Mea privată, spre care scop dau îndrumările necesare directorului aceleia.

Acest preainalt autograf a fost comunicat prințului Lobkowitz, general comandant în Budapesta, pe lângă o comitivă în care zice:

Așadar monumentul, pe care 'l-a ridicat Maiestatea Sa c. și reg. apostolică în semn de recunoștință față de acei soldați, cari în împlinirea datorinței eroice au căzut la apărarea Budei în 1849, va fi transportat într'un loc unde va rămâne atât în fața terenului acelor brave fapte războinice, cât va și sta ca un neperitor simbol de vitejie și fidelitate, înaintea ochilor tinerimii militare adolescente.

Toți ostașii Maiestății Sale vor păstra în amintire grată hotărîrea preainaltă, ca o nouă expresiune a pietății ce onorează virtuțile militare.

Generalul Lobkowitz a adus toate acestea la cunoștința tuturor oficerilor corpului de armată.

Chestiuni școlare.

Concurs cu premii.

Comitetul central al »Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei«, escrie concurs cu premii pentru elaborarea următoarelor teme:

1. »Încot s'ar pute delătura prin lăptirea cunoștințelor naturale credința deșertă și superstițiunile din popor?«
2. »Să se arete importanța studiului religiei în școala poporală.«
3. »Datorințele învățătorului ca crescător față de direcțiunea greșită a socialismului modern.«

Premiul pentru fiecare temă e de 5 florini.

Un premiu este pus de mult de on. domn Iulian Anceanu, preot gr-cat. în Surduc; unul de on. domn Teofil Gri-gorescu, învățător primar la școala gr-cat. din Lăpușul-unguresc și unul din cassa Reuniunii.

Extensiunea operatului are să fie 3—4 coale format cart. Terminul lucrării: Dumineca Tomei anul 1899, pe când operatele sînt de a se subșterne la comitetul central dimpreună cu epistolă sigitală pe care va fi scrisă devisa concurentului, ear' în lăuntru sub sigil numele aceluia.

La premiile acestea pot concurge numai învățătorii actuali și respective membrii ordinari ai Reuniunii.

Din ședința comit. central al »Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei« ținută în Gherla, la 1 Octomvrie st. n. 1898.

Ioan Papiu, **Dionisiu Vajda,**
președinte. secretar.

În binevoitoarea atențiune!

Depositul principal
al primei fabrici de bere ung. pe acții
din Steinbruch, așezat în Sibiu, str. Schewis nr. 3,
recomandă bine cunoscuta și distinsă calitate de bere de Steinbruch,
în butoaie și sticle, transportată și acasă. Sorte mai însemnate:
Bere de Martie exportabilă, Bere dublă de Martie,
Bere de curte (Hof-Bier) à la Pilsen, à la Bavaria, Bere neagră Bock.
[2098] 1-3 Cu stimă
Depositul principal al primei fabrici de bere ung. pe acții.

La ordinul preainalt al Maestăței Sale ces. și apostolică regești.

A XXXII-a Loterie de stat ces. și reg.

pentru scopuri civile de binefacere din Cislathania.

Această loterie de bani — care singură este legal permisă în Austria —
cuprinde 12.034 câștiguri în bani gata în valoare totală de 401.800 cor.

Câștigul principal este de

200.000 COROANE.

Pentru solvirea câștigului garantează regia ces. și reg. a loteriei.

Tragerea irevocabilă este la 15 Dec. n. 1898.

Un los costă 4 coroane.

Losuri se pot cumpăra la: secția loteriei de stat în Viena, I,
Riemergasse 7, apoi în toate colecturile de loterie, Tutungerile, oficiile de dare,
postă, telegraf și trenuri, în caselle de schimb etc. Cumpărătorii pot avea
planul losurilor gratuit. [1978] 5-10

Losurile se vor expeda gratuit.

Direcțiunea regiei ces. și reg. a loteriei.
Secția loteriilor de stat.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andreu bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiel”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut și se află de vânzare la Librăria
„Tipografiel”, societate pe acțiuni în Sibiu:

Lupta pentru drept

de

Dr. Rudolf de Jhering

traducere

de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

 fiecare Român,
 luptător pentru
 dreptul național.

La librăria „Tipografiel”, soc. pe acțiuni
în Sibiu se vând:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

 Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiești.

Testamentul meu și Conferențe publice.

 Prețul 1 fl. 50 cr.

Bere în sticle

dela bereria de Steinbruch a lui Anton Dreher.

1 sticlă (1/10 litre) cu bere de Martie exportabilă 16 cr.

1 sticlă (1/10 litre) cu bere neagră „Bock” . . . 18 cr.

La cumpărări de cel puțin 10 sticle prețul sticlelor este mai ieftin cu 1 cr.

 Transportul acasă — gratuit.

Comande se primesc la

[2071] 2-10

Restaurațiunea „Stadtpark”.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință
să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar
de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare
poporală a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg
despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe
alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus
această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe
despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cum-
păra dela

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit

de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuează repede.

Bilete de vizită
după plac și cerere

Mare deposit

de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei”

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

 Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.